ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatelky: **vláda**, sídlem nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra, sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4, a účastníka řízení: politické hnutí **OBČANÉ PRO OLOMOUCKÝ KRAJ – volba OK**, IČO 05079055, sídlem Horní náměstí 14/17, Olomouc, o návrhu na pozastavení činnosti politické strany

takto:

I. Činnost politického hnutí OBČANÉ PRO OLOMOUCKÝ KRAJ – volba OK **se pozastavuje.**

II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Dne 7. února 2022 podala vláda (dále jen „navrhovatelka“) u Nejvyššího správního soudu návrh na pozastavení činnosti politického hnutí OBČANÉ PRO OLOMOUCKÝ KRAJ – volba OK (dále jen „politické hnutí“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila navrhovatelka tím, že politické hnutí nepředložilo výroční finanční zprávy za roky 2016 až 2020, a to přesto, že je Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí opakovaně shledal vinným ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách. Navrhovatelka odkázala na příkazy Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí ze dne 4. září 2018 č. j. UDH-SPR-VFZ-37/2018-2,

ze dne 8. srpna 2019 č. j. UDH-2530/2019, ze dne 6. října 2020 č. j. UDH-2291/2020 a ze dne 30. června 2021 č. j. UDH-1852/21, dále na podněty tohoto úřadu ze dne 1. listopadu 2019 č. j. UDH-3283/2019 a ze dne 5. října 2021 č. j. UDH-02377/2027 a na usnesení Poslanecké sněmovny č. 1653 z 56. schůze konané dne 27. dubna 2017.

[2] Politické hnutí, ač Nejvyšším správním soudem vyzváno, se k návrhu ve stanovené lhůtě nevyjádřilo.

[3] Nejvyšší správní soud si v průběhu řízení vyžádal od Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výše uvedené příkazy a podněty, které navrhovatelka označila jako důkazy. Usnesení Poslanecké sněmovny, na které navrhovatelka rovněž odkazovala, Nejvyšší správní soud opatřil v digitálním repozitáři Poslanecké sněmovny veřejně přístupném na webu www.psp.cz.

[4] Podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."), rozhodl Nejvyšší správní soud s presumovaným souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[5] Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění účinném do 31. prosince 2016, vyplývala povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až f) tohoto ustanovení. Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění do 31. prosince 2016, může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu mimo jiné s § 17 až 19 tohoto zákona.

[6] Novelou zákona o politických stranách, provedenou zákonem č. 302/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl s účinností od 1. ledna 2017 zřízen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, na nějž přešly kontrolní pravomoci v oblasti dohledu nad hospodařením stran a hnutí, dosud vykonávané Poslaneckou sněmovnou (§ 19f zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Namísto Poslanecké sněmovny jsou nyní politické strany a hnutí povinny předkládat své výroční finanční zprávy v rozsahu stanoveném zákonem tomuto úřadu (§ 19h zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Stále platí, že nesplnění této povinnosti je důvodem pro podání podnětu vládě k podání návrhu Nejvyššímu správnímu soudu na pozastavení činnosti, popřípadě na rozpuštění politické strany nebo hnutí (§ 14 odst. 1 a 2 zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Nicméně z přechodných ustanovení (čl. II bod 2 části první zákona č. 302/2016 Sb.) je zřejmé, že politické hnutí mělo splnit povinnost předložit výroční finanční zprávu za rok 2016 vůči Poslanecké sněmovně, která splnění této povinnosti posoudila naposledy ve lhůtě do 7. června 2017, a že se splnění této povinnosti posuzuje podle zákona o politických stranách v dosavadním znění. Agenda výročních finančních zpráv politických stran a hnutí přešla na nově zřízený úřad ke dni 8. června 2017.

[7] Politické hnutí tedy mělo předložit výroční finanční zprávu za rok 2016 nejpozději ke dni 1. dubna 2017 Poslanecké sněmovně. Pokud tak v této lhůtě neučinilo a nestalo

se tak ani do 8. června 2017, mohlo své pochybení napravit předložením výroční finanční zprávy za rok 2016 Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který by při jejím posuzování vycházel z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách ve znění účinném do 31. prosince 2016. Výroční finanční zprávy za roky počínající rokem 2017 se již předkládaly tomuto úřadu ve lhůtě do 1. dubna následujícího roku podle § 19h zákona o politických stranách ve znění zákona č. 302/2016 Sb.

[8] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu pátého soudního řádu správního.

[9] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud ověřil tvrzení navrhovatelky a konstatuje, že podle usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu č. 1653 z 56. schůze konané dne 27. dubna 2017, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2016, politická strana nepředložila výroční finanční zprávu za rok 2016 [část II písm. b) bod 43]. Příkazy Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí ze dne 4. září 2018 č. j. UDH-SPR-VFZ-37/2018-2, ze dne 8. srpna 2019 č. j. UDH-2530/2019, ze dne 6. října 2020 č. j. UDH-02291/2020 a ze dne 30. června 2021 č. j. UDH-01852/21 bylo politické hnutí uznáno vinným ze spáchání přestupků podle § 19 odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách, neboť ve lhůtě dle § 19h odst. 1 uvedeného zákona nepředložilo výroční finanční zprávy za roky 2017, 2018, 2019 a 2020. Z podnětů uvedeného úřadu ze dne 1. listopadu 2019 č. j. UDH-3283/2019 a ze dne 5. října 2021 č. j. UDH-02377/2021 pak vyplývá, že politické hnutí povinnost stanovenou v § 19h odst. 1 zákona o politických stranách nesplnilo opakovaně a nedošlo u něj k nápravě (dodatečnému splnění povinnosti předložit výroční finanční zprávy) ani po opakovaném pravomocném uložení správního trestu.

[10] Nejvyšší správní soud neobdržel informace, že by se uvedený skutkový stav do dne vydání tohoto rozsudku změnil (§ 96 s. ř. s).

[11] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z údajů obsažených ve spise je zřejmé, že politické hnutí skutečně nesplnilo zákonem uložené povinnosti, neboť v zákonem stanoveném termínu, ani později, nepředložilo příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně, respektive Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, výroční finanční zprávy za roky 2016 až 2020. Politické hnutí tak nesplnilo zákonnou povinnost stanovenou v § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění účinném do 31. prosince 2016, respektive § 19h odst. 1 tohoto zákona v nyní účinném znění, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany nebo hnutí (§ 14 odst. 1 citovaného zákona).

[12] Ze smyslu § 14 odst. 1 zákona o politických stranách je zřejmé, že za situace, kdy politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a kdy se tak stalo

opakovaně, opodstatňuje takové porušení § 19h zákona o politických stranách pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. října 1995 sp. zn. Pl. ÚS 26/94, N 62/4 SbNU 113, vyhlášeného pod č. 296/1995 Sb., podle kterého strany a hnutí, které trvale porušují zákon (tedy nikoli takové, které zákon jednorázově porušily, nýbrž porušování zákona z jejich strany má charakter perpetuálního chování – viz § 4 zákona), nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů ohrožují demokratické základy státu. Smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí je v těchto případech vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, k následnému podání návrhu na rozpuštění politické strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách totiž mohou strany a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany nebo hnutí pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 zákona o politických stranách návrh na rozpuštění strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 3 citovaného zákona platí, že pokud dojde ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany a hnutí, považuje se činnost strany a hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (k tomu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. srpna 2007 č. j. Obn 1/2006-11, č. 1386/2007 Sb. NSS). Jinými slovy, ačkoliv Nejvyšší správní soud na základě zjištěných skutečností rozhodl o pozastavení činnosti politického hnutí, nic mu nebrání v tom, aby bezprostředně po dodatečném splnění zákonných povinností pokračovalo ve své činnosti v plném rozsahu.

[13] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné, vyjma obnovy řízení (§§ 111-119 soudního řádu správního).

Politické hnutí **j e o p r á v n ě n o** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí týkající se jeho činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 16. března 2022

Tomáš Langášek
předseda senátu